Maa- ja metsätalousministeriö NEUVOSTORAPORTTI MMM2017-00257

RO Kahilampi Vesa(MMM) 07.04.2017

Asia
Maatalous- ja kalastusneuvosto 3.4.2017

Kokous
Maatalous- ja kalastusneuvosto 03.04.2017

Maatalous- ja kalastusneuvosto kokoontui Luxemburgiin keskustelemaan yhteisen maatalouspolitiikan perusasetusten yksinkertaistamisesta varainhoitoasetuksen uudistamisen yhteydessä (ns. omnibus -asetus). Lisäksi komissaari Hogan oli paikalla selostamassa neuvostolle komission kertomusta ekologisten alojen täytäntöönpanosta. Muissa asioissa neuvosto keskusteli Suomen, Ruotsin, Tanskan, Viron, Latvian ja Liettuan yhteisasiakirjasta maatalouspolitiikan yksinkertaistamisesta sekä komission toimista Brasilian lihapetosten vuoksi. Suomea kokouksessa edusti maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen.

Omnibus -asetuksen osalta neuvosto kommentoi esiteltyä kompromissiehdotusta, jonka pohjalta maatalouden erityiskomitean odotetaan hyväksyvän teksti 10.4. kokouksessa. Jäsenmaat pystyivät pitkälti tukemaan kompromissiehdotuksen sisältöä ja aikataulua. Suomi piti erityisesti pysyvien nurmien osalta esitettyjä muutoksia tärkeinä. Suomi tuki myös tuotantosidonnaisen tuen vuosittaisten muutosten mahdollistamista.

Komissaari Hogan esitteli neuvostolle komission kertomuksen ekologisen alan täytäntöönpanosta. Kertomus kuului perusasetuksen 1307/2013 sisältämiin vaatimuksiin. Komissio ei tule kertomuksen pohjalta esittämään ekologisen alan vaatimuksen nostoa viidestä prosentista seitsemään prosenttiin, mitä jäsenmaat pitivät erittäin tervetulleena.

Muissa asioissa neuvosto käsitteli Suomen, Ruotsin, Tanskan, Viron, Latvian ja Liettuan yhteisasiakirjaa yhteisen maatalouspolitiikan yksinkertaistamisesta. Asiakirja sisälsi sekä ehdotuksia harkittavaksi seuraavan maatalouspolitiikan uudistuksen jälkeiselle ajalle että toissijaisen lainsäädännön yksinkertaistamista, jota olisi mahdollista toteuttaa jo tällä rahoituskaudella. Lisäksi komissio antoi tilannekatsauksen Brasilian lihapetoksen jälkeisiin toimiin.

1. Esityslistan hyväksyminen

Kokouksen esityslista hyväksyttiin asiakirjan 7641/17 mukaisesti.

2. A-kohtien luettelon hyväksyminen (muut kuin lainsäädäntöasiat)

A-kohtien luettelo hyväksyttiin asiakirjan 7644/17 mukaisesti.

3. A-kohtien luettelon hyväksyminen (lainsäädäntökohdat)

A-kohtien luettelo hyväksyttiin asiakirjan 7643/17 mukaisesti.

4. Omnibus -asetus (7707/17)

Puheenjohtajamaa oli jakanut jäsenmaille asiakirjan, josta kävi ilmi ehdotus neuvoston kannaksi sekä vielä avoinna olevat poliittiset kysymykset. Jäsenmaita pyydettiin ottamaan kantaa niihin kohtiin, jotka eivät ole heille hyväksyttävissä. Pj-maan mukaan neuvoston kannasta on tarkoitus päästä sopuun toukokuussa. Tämä tarkoittaa, että maatalousasetusten osalta sopu pyritään löytämään maatalouden erityiskomitean kokouksessa 10.4.

Komissaari Hogan kiitti puheenjohtajamaata kovasta työstä asiakokonaisuuden edistämiseksi. Hogan muistutti, että omnibus -asetus on osa monivuotisen rahoituskehyksen väliarviointia. Komissio tavoittelee edelleen muutosten saattamista voimaan tammikuusta 2018. Tätä edistääkseen Hogan toivoi jäsenmaita välttämään asiakirjan täyttämistä lukumääräisesti liian monella tai sisällöllisesti liian kiistanalaisilla asioilla. Pj-maan kompromissiesityksessä Hogan näki mukana kohtia, jotka eivät hänen näkemyksensä mukaan palvele yksinkertaistamista.

Jäsenmaat tukivat varsin laajasti esitettyä kompromissipakettia. Pysyviä nurmia koskevien kirjausten osalta enemmistö jäsenmaista piti muotoiluja hyväksyttävinä. Suomen lisäksi mm. Saksa, Italia ja Latvia tukivat puheenvuoroissaan jäsenmaille ehdotettua joustonvaraa. Eräät maat totesivat myös tarpeen tarkastella viitealoja mahdollisen muutoksen myötä. Erityisesti Belgia ja Portugali vastustivat esitettyjä muutoksia. Slovakia piti tärkeänä, että pysyvien nurmien määritelmän uudesta muotoilusta ja sen vaikutuksista keskustellaan vielä erityiskomiteassa. Suomi toisti myös aiemmin esillä pidetyn toiveen jatkaa maaseudun kehittämistukien ennakkomaksuja nykyisillä säännöillä rahoituskauden loppuun asti.

Tuotantoon sidottujen tukien vuosittaisten muutosten mahdollistamista tukivat Suomen ohella erityisesti uudet jäsenmaat. Alankomaat, Tanska ja Ruotsi vastustivat ajatusta. Slovakia, Latvia, Kreikka, Puola, Romania ja Bulgaria tukivat jäsenmaille vapaaehtoisen lineaarisen leikkauksen mahdollistamista tukiin tilanteissa, jossa tuotantoon sidotun tuen määrällinen katto saavutetaan. Muutama jäsenmaa toivoi myös tuotantoon sidotuille tuille sallittujen sektorien merkittävää laajentamista, mutta ajatus kohtasi yleistä vastustusta.

Aktiiviviljelijän määritelmän vapaaehtoisuuteen jäsenmaat olivat pääsääntöisesti tyytyväisiä. Liettua piti tärkeänä mahdollisuutta asettaa yläraja yhden tuensaajan saamille suorille tuille jo tämän rahoituskauden aikana. Osalle jäsenmaista katon asettaminen oli suuri poliittinen muutos, eikä siten sopiva omnibus -asetuksen yhteyteen. Muutama jäsenmaa esitti pettymyksensä siihen, että nuorten viljelijöiden tuen 90 hehtaarin ylärajasta luopuminen ei ole neuvoston kannassa mukana.

Tulonvakautusmekanismiin esitettiin pj-maan toimesta tarkennus, joka antaa jäsenmaille mahdollisuuden olla aktivoimatta tulonvakautusmekanismia vaikka 20 % raja täyttyisikin. Komission alkuperäinen ehdotus laski rajan 20 prosenttiin. Osa jäsenmaista (mm. Alankomaat, Ruotsi ja Tanska)

piti muotoilua ongelmallisena WTO-kriteerien kannalta, toiset (mm. Italia) pyysivät sen laajentamista kaikille sektoreille ja muihin riskinhallintainstrumentteihin.

Jonkin verran keskustelua herätti myös esitys muutoksista viiniä koskeviin määritelmiin. Muutosten osalta asia nousee keskusteluun vielä erityiskomiteassa.

Puheenjohtajamaan ja komission ilmaisemaan aikatauluun, jonka mukaan muutokset pyritään saamaan voimaan jo vuoden 2018 alusta, oltiin tyytyväisiä. Huolena pidettiin ennen kaikkea neuvoston muiden sektoreiden ja Euroopan parlamentin kykyä saada sisäinen sopu aikaan ajoissa, jotta kolmikantaneuvotteluille jäisi riittävän paljon aikaa.

Komissaari Hogan pyysi yhteenvedossaan vielä kerran jäsenmaita keskittymään yksinkertaistamiseen, jotta muutokset saadaan voimaan mahdollisimman nopeasti.

5. Yksinkertaistaminen: Komission kertomus ekologisten alojen täytäntöönpanosta (7766/17)

Komissaari Hogan esitteli neuvostolle komission kertomuksen ekologisten alojen täytäntöönpanosta. Perusasetuksen 1307/2013 mukaan kertomus vaadittiin 31.3.2017 mennessä. Hoganin mukaan 70 % maatalousmaasta on ekologisen alan vaatimusten piirissä. Jäljelle jäävät 30 % on vapautettu poikkeusten mukaisesti. Ekologisen alan varsinainen määrä on noin kaksinkertainen voimassa olevaan 5 % rajaan nähden, minkä vuoksi vaatimuksen korottaminen 7 prosenttiin ei ole tarpeellista.

Hoganin mukaan 90 % ekologisesta alasta on typensitojakasveja, tai kesantoa. Maisemaelementit ja muut vaihtoehdot ovat jääneet kokonaiskuvassa pieneen rooliin, vaikka niistä on komissaarin mukaan eniten hyötyä biodiversiteetille. Kesanto taas on osoittautunut hyödylliseksi maaperän laadun parantamiseksi sekä pölyttäjille. Hoganin mukaan komissio hyödyntää kertomuksen tuloksia varmasti, kun loppuvuodesta odotettu tiedonanto yhteisen maatalouspolitiikan tulevaisuudesta julkaistaan.

14 jäsenmaata piti aiheesta puheenvuoron. Suomi ei lukeutunut joukkoon. Jäsenmaat tukivat laajasti päätöstä olla nostamatta rajaa viidestä seitsemään prosenttiin. Moni maa kiinnitti huomion komission aiempaan delegoituun asetukseen, joka kielsi kasvinsuojeluaineiden käytön ekologisella alalla. Kieltoa pidettiin ekologisen alueen kiinnostusta vähentävänä ja vaikeana valvoa. Osa jäsenmaista myös huomautti viherryttämisen vaatimusten mukanaan tuoman valvontakerroksen vaativuudesta. Vähäisen tarkasteluajan vuoksi itse raportin sisältöön jäsenmaat eivät suoraan ottaneet kantaa.

Jäsenmaat esittivät asian syvällisempää käsittelyä asiantuntijatasolla mahdollisten tarkemman arvion tekemiseksi. Moni muistutti tarpeesta suhteuttaa kannusteet paremmin tehtyjen toimien vaatimustasoon. Kannusteita pidettiin nykytilanteessa osin riittämättöminä. Myös niiden jatkosta esitettiin huolta.

Komissaari Hogan totesi jäsenmaiden joutuvan tarjoamaan riittävästi vastinetta käytetylle julkiselle rahalle, ja osana vastinetta tulee hyväksyä vaaditut viherryttämistoimet ja sovittu kasvinsuojeluaineiden käyttökielto. Hogan esitti huolensa rahoituksen kokonaismäärän pienenemisestä, mikäli yhteiskunta laajemmin ei näe maataloussektorin tekevän riittävästi ympäristön ja ilmaston eteen. Kasvinsuojeluaineiden käyttökieltoa komissaari ei pitänyt politiikan monimutkaistamisena, vaan parantamisena.

6. Muut asiat

a. Yhteisen maatalouspolitiikan yksinkertaistaminen (7763/17 + ADD 1)

Tanska esitteli neuvostolle yhdessä Suomen, Ruotsin, Viron, Latvian ja Liettuan kanssa valmistellun asiakirjan yhteisen maatalouspolitiikan yksinkertaistamisesta. Asiakirja piti sisällään 67 ehdotusta tilanteen parantamiseksi. Osa ehdotuksista koski perusasetuksia. Niiden osalta nähtiin paremmaksi esittää ajatukset seuraavaa reformia silmällä pitäen, ettei käynnissä oleva omnibus -asetuksen käsittely häiriinny lisäehdotuksista. Loput ehdotuksista koskivat toissijaista lainsäädäntöä, toisin sanoen komission delegoituja säädöksiä, toimeenpanosäädöksiä sekä ohjeita. Näiden osalta yksinkertaistaminen olisi mahdollista aloittaa jo tällä kaudella.

Tanska korosti kaikkien kuuden jäsenmaan seisovan ehdotettujen 67 esityksen takana. Esimerkeiksi ehdotusten sisällöstä Tanska nosti mm. täydentävien ehtojen valvontaa koskevan keventämisen, maaseututukien ohjelmoinnin yksityiskohtaisuuden vähentämisen sekä uuden teknologian sallimisen ja riskiperusteisuuden korostamisen valvonnoissa. Maan mukaan kuuden maan yhteisesitys on lähtöpiste yhteiselle keskustelulle, johon toivotaan muilta mailta tukea ja jatkokehittelyä. Tanska toivoi asiakirjaa käsiteltävän myöhemmin MEK:n kokouksessa tarkemmin.

Ruotsi ja Suomi tukivat yhteistä sanomaa puheenvuoroissaan ja toivoivat parempaa ja selkeämpää hallinnointia jäsenmaiden, maksajavirastojen ja komission välille. Erityisesti valvontoja ja auditointeja pidettiin liian raskaina. Valvonnan tiukkuuden ja sanktioinnin tulisi olla paremmin suhteessa varoille aiheutuneeseen todelliseen riskiin. Suomi nosti esille myös ehdotuksen täydentävien ehtojen ja viherryttämisen vaatimusten yhdistämisestä päällekkäisten kerrosten vähentämiseksi.

Asiakirja sai laajasti tukea muilta jäsenmailta. Ajatuksia pidettiin hyvänä ja tervetulleena avauksena ja asiakirjan periaatetta oikeana. Puheenvuoroja käytti ehdotusta valmistelleiden Tanskan, Suomen, Ruotsin ja Latvian lisäksi 14 muuta jäsenmaata. Usea puheenvuoron käyttäneistä mainitsi tutustuvansa ehdotuksiin perusteellisemmin asiantuntijatasolla ja pitävänsä aihetta esillä. Osalla jäsenmaista oli myös lisäehdotuksia, joita toivottiin käsiteltävän erityiskomiteassa myöhemmin.

Yksittäisistä kommenteista huomionarvoista oli Yhdistyneen kuningaskunnan puheenvuoro, jossa maa ilmaisi tukensa ehdotukselle täydentävien ehtojen sanktioiden rajaamisesta siten, että eläinperusteinen virhe johtaisi sanktioihin vain eläinperusteisissa tuissa, ja vastaavasti peltoalan virhe vain pinta-alaperusteisissa tuissa. UK nosti myös esiin huomion, jonka mukaan nykysäännökset antavat väärän insentiivin jäsenmaille tarkastusjärjestelmien luomisessa vaatimalla tehokkaan, virheitä löytävän viranomaisen suorittamaan lisätarkastuksia samalla, kun heikommin virheitä löytävä hallinto ei kohtaa painetta nostaa tarkastustasoja.

Komissaari Hogan kiitti asiakirjaa valmistelleita kuutta jäsenmaata ehdotuksista ja totesi niiden vastaavan komission prioriteetteja. Hogan kiinnitti huomion komission viimeisen kahden vuoden aikana tekemiin 300 muutokseen, joita hän piti osoituksena komission sitoutumisesta ongelmien ratkaisemiseen. Hoganin mukaan oleellista on kuitenkin löytää tasapaino yksinkertaistamisen ja julkisten varojen suojelemisen välillä.

Hogan totesi pyytäneensä komission maatalouspääosastolta raporttia komission aiempien yksinkertaistamistoimien vaikutuksesta viljelijöihin ja hallintoon. Hän arvioi raportin voivan kertoa, onko jäsenmailla ollut ongelmia komission delegoitujen asetusten toimeenpanon kanssa. Hogan myös uskoi raportin kertovan, ovatko jäsenmaat tehneet riittävästi jo annettujen yksinkertaistamismahdollisuuksien hyödyntämisessä.

b. Lihapetos Brasiliassa (7845/17)

Komissio kertoi neuvostolle toimenpiteistään Brasiliassa 17.3. paljastuneen lihapetoksen jälkeen. Komissiota keskustelussa edusti komissaari Vytenis Andriukaitis. Komissaari korosti EU:ssa olevan maailman korkeimmat elintarviketurvallisuuden standardit, joita on Brasiliasta tuotavan lihan osalta vielä kiristetty.

Petoksen paljastumisen jälkeen jäsenmaille annettiin ohjeet hylätä kaikki epäillyistä tuotantolaitoksista matkalla olleet lähetykset. Kaikki Brasiliasta saapuva liha vaadittiin myös tarkastamaan fyysisesti. Lisäksi 20 prosenttia unioniin tuotavasta brasilialaisesta lihasta tuli tarkastaa mikrobiologisella tasolla. Tarkastusten kustannuksista vastaavat maahantuojat. Asiasta on keskusteltu sekä eläinlääkintäpäälliköiden kokouksessa että elintarviketurvallisuuden pysyvässä komiteassa.

Andriukaitis kertoi vierailleensa Brasiliassa maaliskuun lopussa ja tavanneensa Brasilian vastaavaa ministeriä Blairo Maggia aiheesta. Maggi piti väärinkäytöksiä yksittäistapauksina eikä merkkinä laajemmasta petoksesta, mutta lupasi toimittaa komissiolle tutkimusten tuloksia niiden valmistuttua, jotta jatkotoimista voidaan päättää tuoreen tiedon pohjalta. Komissio suorittaa Brasiliassa myös auditointeja oikeiden käytäntöjen turvaamiseksi. Tapaamisen yhteydessä puhuttiin myös EU:n tuotteiden viennistä Brasiliaan. Ministeri Maggi oli komissaari Andriukaitiksen mukaan varovaisen myönteinen EU:n sertifioimisesta yhtenä toimijana vientilupien osalta.

Jäsenmaista puheenvuoron käytti 15 maata, ml. Suomi. Puheenvuorossaan Suomi kiitti komissiota ripeästä toiminnasta ja totesi tilanteen tarkan seurannan ja lisätarkastusten olevan tarpeen. Suomen mukaan vastuu on Brasilialla ja sen toimijoilla luoda olosuhteet, joissa luottamus saadaan palaamaan. Suomi myös korosti kyseessä olevan hyvä esimerkki siitä, miksi kuluttajalle on tärkeää saada parempaa ja tarkempaa tietoa elintarvikkeiden ja niiden ainesosien alkuperästä. Parempia alkuperämerkintöjä tuki usea jäsenmaa.

Osa jäsenmaista oli valmis menemään selvästi komissiota pitemmälle rajoitusten asettamisessa. Puheenvuoroissa esitettiin mm. kaikkien petostutkinnassa ryvettyneiden osavaltioiden eläinperäisten tuotteiden maahanpääsyn rajoittamista siihen asti, kunnes skandaali on saatu selvitettyä. Komission toimia kiiteltiin ripeydestä ja valvontatoimien harmonisoimisesta unionin alueella. Maat myös toivoivat komission antavan jatkossakin tilannekatsauksia tutkinnan etenemisestä ja tuloksista.

Andriukaitis vakuutti yhteenvedossaan jakavansa jäsenmaiden syvän huolen elintarviketurvallisuuden varmistamisesta ja takasi, ettei kuluttajien terveys tule vaarantumaan. Komissio ei ole sulkenut jatkotoimia pois ja Andriukaitis lupasi viranomaisten arvioivan mahdollisia tiukennuksia tilanteen kehittyessä tarpeen mukaan, mikäli uutta tietoa ilmenee.

Suomen edustajat

ministeri Tiilikainen, ea Kataja, Kaila, Valonen, Kahilampi MMM; Ollila, Kytölä EUE; Seppä VNK

Asiakirjat

Mainittu asiakohdittain.

Liitteet

Viite

Asiasanat	jaosto maatalous- ja elintarvike (EU 18), maatalouden erityiskomitea, maatalous- ja kalastusneuvosto, yhteinen maatalouspolitiikka
Hoitaa	**MMM**

Tiedoksi	ALR, EUE, EVIRA, MAVI, SM, STM, TEM, TULLI, UM, VM, VNK, YM